

In Beeld: Zingeving in de inloophuizen

Thema 3: (Feesten en) rituelen in het inloophuis

De derde bijdrage van het drieluik over 'Zingeving in de inloophuizen' zoomt in op Rituelen en Feesten. Begin november is het Allerzielen, voor een aantal inloophuizen aanleiding om ook binnen het Inloophuis te herinneren aan de overledenen. Eind december is het Kerst, één van de (christelijke) feesten die in inloophuizen vaak gevierd wordt. Een andere vorm van rituelen die zichtbaar zijn in inloophuizen zijn vormen van wandelen naar een bedevaartsoord, of het maken van een pelgrimstocht. In deze bijdrage: 'Herinnering aan de doden', (christelijke) feesten en aandacht voor pelgrimage. Afsluitend met enkele bijzondere rituelen als het maken van een levensboek en een Mozaïek over de zinloosheid van het leven.

Foto: Het Kruispunt, Nijmegen.

Allerzielen, herdenken van de overledenen

- Het Kruispunt in Nijmegen is opgezet naar aanleiding van enkele sterfgevallen van mensen die rondzwierven in de stad. Deze mensen werden in anonimiteit begraven. Het Kruispunt verzorgt passende en persoonlijke afscheidsvieringen voor dak- en thuislozen. In hun jaarverslag van 2015 staat:

“Dak- en thuisloze mensen krijgen in versterkte mate te maken met sterfelijkheid, rouw en verlieservaring. Op deze momenten komen er vaak vragen naar boven en kan er behoefte zijn om daarover met iemand te willen praten”.

Het Kruispunt Nijmegen verzorgt naast deze afscheidsvieringen ook tweejaarlijks het onderhoud van de graven en inmiddels ontwikkeld zich een ceremonie op Allerzielen bij het Monument om te Herinneren. Meer lezen? [Het jaarverslag van 2015 van Het Kruispunt](#) is op deze site te vinden.

- Vaak ontstaat de betrokkenheid bij het ritueel in de praktijk. Een straat pastor die, aanwezig bij het begrafenisritueel van een gast van de inloop merkt dat hetzelfde gedicht weer gelezen wordt. In Leeuwarden is op deze wijze de betrokkenheid ontstaan bij een meer persoonlijke uitvaart van mensen met een klein of geen netwerk.
- In Inloophuis 't Hemeltje omschrijven ze dit zo, bij een herdenkingsviering: “Iemand moet niet naamloos uit het bestaan verdwijnen. Bij de herdenkingsvieringen zetten we de persoon die is overleden in het licht.” <http://www.inloophuishemeltje.nl/activiteiten.html>

- In Vlaardingen bij de Groene Luiken is een gedenkhoekje voor overledenen, met namen of gedichten.
<http://www.degroeneluiken.nl/activiteiten-en-exposities/>
- De Oase in Oosterbeek maakt rond Allerzielen een wandeling naar 'Wodans Eiken'. Een wandeling naar een plek die verdwenen is, en er toch nog is. Zingeving in de natuur. Meer informatie verschijnt op de site www.oaseoosterbeek.nl

(Christelijke) Feesten

Er worden (christelijke) feesten gevierd als Kerstmis en Pasen, het laatste avondmaal zelfs. Vaak gebeurt dit laagdrempelig, met een maaltijd waarnaast aandacht is voor een verhaal of gedicht. Soms met meer aandacht voor het ritueel. Enige voorbeelden uit inloophuizen:

- Pasen. Uit de nieuwsbrief van Inloophuis 't Hemeltje nr. 2, april 2016:
<http://www.inloophuishemeltje.nl/nieuws-en-nieuwsbrief/nieuwsbrief.html>

Er werden kaarsjes aangestoken voor overleden gasten, voor kinderen, huisdieren ("De kinderen die me nooit belazerd hebben."), voor de medewerkers van 't Hemeltje en tot slotte werd een lichtje aangestoken voor Een nieuwe start. Een nieuwe start zoals men ook zou kunnen lezen in het paasverhaal. Een verhaal van dood en verrijzenis. Van een einde met toch een nieuwe start. Zulke woorden geven een mens moed op een maandagmorgen.

- In het RK Stadspastoraat Delft e.o. wordt er jaarlijks aandacht besteed aan een viering met Kerst en een viering met Pasen. Beide vieringen zijn druk bezocht en worden afgesloten met een maaltijd.
- Hieronder nog een foto van het ritueel van het Laatste avondmaal. Gemaakt vanuit de Open Hof in Groningen.

- Bij feesten kan ook gedacht worden aan jubilea, een éénjarig of meerjarig bestaan. Toen het Inloophuis Neede 1 jaar bestond hadden de gastheren en -dames slingers opgehangen. De destijds eerste bezoeker was blij verrast, het was immers ook voor hem, hij was al 1 jaar gast in het Inloophuis. Verjaardagen vieren, er aandacht aan besteden past ook in dit onderwerp. Een aantal inloophuizen kent een groep die verjaardagskaartjes schrijven.

Pelgrimage

Een wandeling maken naar een pelgrimsplek, of het lopen van een Labyrint. Rituelen die louteren of een verandering teweegbrengen. Die de 'zinnen' kunnen verzetten. Al wandelend stilstaan. Actueel als je kijkt naar de grote belangstelling voor Santiago de Compostella. Vanuit inloophuizen is dit ook zichtbaar. Activiteiten waar zingeving gebeurt.

- Het Drugspastoraat Amsterdam ging te bedevaart naar Lourdes.

- Het straatpastoraat in Amsterdam liep het Labyrint in de Hoftuin.

Vandaag liep de Filosofiegroep van het Straatpastoraat het labyrint in de Hoftuin. Een mooie ervaring om samen op weg te gaan naar het midden en dan weer weg naar buiten, het leven in.

- Vanuit Inloophuis 't Stoofje in Oudenbosch waren jongeren voor één dag pelgrim. Lopen loutert. In de verandering van school, slaan zij een nieuwe weg in.

- Een mooi initiatief is gaande in Deventer. De herberg van Ars is hier in samenwerking met het Meester Geertshuis, het Titus Brandsma Huis, Sportbedrijf Deventer en de Wandelvereniging Deventer een wandelgroep gestart. 'Geloof in beweging'. Thema's die aan bod zijn geweest: Waar stond je wieg? Waar ben je nu? Hoe zie je de toekomst?

Andere rituelen

Het maken van een levensboek, dat wil zeggen, het verhaal van mensen optekenen op papier, zou je ook een ritueel kunnen noemen. In een aantal inloophuizen wordt dit gedaan. In het eerdergenoemde jaarverslag van Het Kruispunt in Nijmegen is hierover te lezen. Ook het Inloophuis in Tiel kent het project 'Levensboek':

"Een Levensboek maken helpt mensen bij het ophalen van herinneringen en het betekenis geven hieraan. Door interviews die eraan voorafgaan en het opnieuw lezen van de verhalen ontdekken ze de rode draad in hun leven. Een vrijwilliger maakt samen met een oudere persoon zijn of haar Levensboek. Alle hoogte- en dieptepunten passeren de revue. Hierbij blijkt dat de dieptepunten ook mooie kanten hebben gekend en dat het totale leven heel waardevol is geweest."

Mozaïek

Ten slotte een mooi voorbeeld van zingeving in de Oase in Oosterbeek. Een bezoeker van de inloop, 88 jaar, werd uitgedaagd om (zoals ze vroeger wel gedaan had) een mozaïek te maken.

'Ze meende dat ze niets meer voor anderen kon betekenen. Tijdens het maken liep de maakster aan tegen de problemen die haar leven zo moeilijk maken: de afhankelijkheid van anderen om materialen te kopen, om de tegeltjes en het glas te knippen door gebrek aan kracht (verlies vitaliteit). En daarnaast de twijfel of anderen het wel zouden waarderen. Toen het af was, kreeg het een plek in de huiskamer van onze inloop en veel bezoekers zijn onder de indruk. Onze maakster is daar blij verrast mee; ze vertelde dat het maken van de engel haar maandenlang gaande hield en zin gaf aan haar leven'.

Engel (2016)

Een engel, maar niet zomaar een!
Deze engel is met een bedoeling gemaakt.

Ze is voor alle mensen die deze Oase-ruimte betreden en er wat warmte en misschien troost proberen te vinden, voor wie een weg zoekt of juist probeert te vervolgen misschien wel de weg naar je hart, naar jezelf.

Dat jij die hier binnenkomt, en de engel aankijkt, de warmte, de tederheid en de liefde die deze engel uitstraalt, in je op mag nemen en mag ervaren als hoop, troost, bemoediging, kracht...

En al geloof je niet in engelen,
dat je hier in deze ruimte, in het contact met mensen
- misschien zijn dat wel de ware engelen -
toch iets mag ervaren van wat deze engel je te zeggen heeft en toewenst...

